

і місце розташування вогнегасників та внутрішніх пожежних кранів.

Весь цикл рятувальних робіт у школі можна поділити на два етапи [7]:

I етап – з моменту отримання сигналу небезпеки або надзвичайної ситуації до прибуття в район лиха рятувальників (формувань цивільного захисту);

II етап – з моменту прибуття формувань і до початку виконання ними поставлених задач, тобто вивозу (виводу) всіх учнів у безпечну зону та евакуації поранених у лікувальні заклади.

Особливості проведення рятувальних робіт у школі полягає в тому, що вони повинні проводитися з моменту отримання сигналу про небезпеку або початок стихійного лиха і до повного їх завершення.

Класний керівник (учитель) безперервно знаходиться зі своїм класом, більшу увагу надає легко збуджуваним і психічно нестійким дітям, допомагає їм подолати почуття страху, утримує їх від необдуманих вчинків; більш врівноваженим учням доручає спостереження за їх товаришами і надає їм допомогу. За найменшої можливості класний керівник організовує вихід учнів із небезпечної зони і, в першу чергу, винесення поранених [6].

Висновки. Таким чином, повноцінне функціонування сил Цивільного захисту неможливе без цілісної системи підготовки кадрів Цивільного захисту, навчання населення, у тому числі студентів ВУЗів, професійно-технічних закладів, учнів загальноосвітніх шкіл і вихованців дошкільних навчальних закладів дітям при виникненні надзвичайних ситуацій.

Для запобігання надзвичайним ситуаціям у закладах освіти і науки постійно і ефективно діє навчально-виховна система, спрямована на забезпечення мінімізації і виключення впливу факторів ураження надзвичайних ситуацій на учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі. Зазначені заходи забезпечують ефективність зусиль керівників системи освіти і науки з підготовки дітей, учнів, студентів і керівного складу до дій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, зберегти життя дітей та дорослих, особисте і державне майно.

Перелік використаної літератури:

1. Депутат О. П. Цивільна оборона: Підручник / О. П. Депутат, І. В. Коваленко, І. С. Мужик. – Львів: Афіша, 2001. – 332 с.
2. Коваленко Г. Цивільна оборона: Конспект лекцій для студентів денної і заочної форм навчання / Г. Коваленко, Е. Матицин, Ф. Мусіяченко. – Х.: Інжек, 2005. – 254 с.
3. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
4. Миценко І. Цивільна оборона: Навчальний посібник / І. Миценко, О. Мезенцева. – Кіровоград: Кіровоградська районна друкарня, 2003. – 402 с.
5. Стеблюк М. І. Цивільна оборона / М. І. Стеблюк. – К.: Знання, 2006. – 455 с.
6. Ткачук А. Цивільна оборона: Курс лекцій / А. Ткачук, С. Кононенко. – Кіровоград, 2006. – 199 с.
7. Цивільна оборона в установах та закладах освіти: Методичний посібник / Упор. Р. Лещинин, М. Величко. – Тернопіль: Мандрівець, 2002. – 137 с.
8. Шоботов В. М. Цивільна оборона / В. М. Шоботов. — К.: Знання, 2004. – 436 с.

ПОВОДЖЕННЯ З ВНП, НЕВИЗНАЧЕНИМИ ПРЕДМЕТАМИ ТА РЕЧОВИНАМИ

*Костенко Олена Юріївна
м. Полтава*

Анотація. У статті розглянуто види небезпечних предметів, окреслено основні правила поведінки з ВНП, які кожен повинен довести до учнів та вихованців з метою збереження життя та здоров'я, як власного, так і оточуючих.

Ключові слова. Вибухонебезпечні предмети, невизначені речовини, боєприпаси, заходи з безпеки, вогнепальна зброя, правила поведінки, безпека, невідомі предмети.

Наша країна зараз переживає важкі часи, часи коли ми зіштовхнулися з військовою агресією іншої країни. В цей час, я вважаю, в системі формування здоров'язбережувальних компетентностей молоді досить актуальним є питання поведінки з ВНП, невизначеними предметами та речовинами. Адже статистика за останні роки з цього питання доволі сумна. Крім того, багатотраждальна українська земля приховує в собі страшні залишки часу Другої світової війни - бомби, снаряди, міни, гранати, патрони.

Предмети, як ті, що стосуються сучасних подій, так і ті, що залишилися після Вітчизняної війни, можна знайти у водоймах, у лісі, у полі, на городі, у руїнах будівель, під час розкопок. Земля приховує багато небезпечних знахідок, на які можна натрапити й стати їхніми жертвами, навіть не підозрюючи про це. Ніхто не може гарантувати, що в землі під багаттям, розведеним на лісовій галявині, не причаїлися снаряди часів війни, а в звичайнісінькому рюкзакові – снаряди, привезені зі сходу України. Усе це називають вибухоне-безпечними предметами (ВНП).

Вибухонебезпечні предмети становлять смертельну загрозу. До них належать: артилерійські снаряди; реактивні та інженерні міни; авіабомби; детонатори; ручні гранати; набір різних видів. Усі вони містять вибухові речовини й можуть вибухнути від удару, тертя, струсу або інших механічних дій.

Навіть після довготривалого перебування у воді або землі ці речовини не втрачають здатності вибухати. Не встигнеш і оком моргнути, як снаряд чи граната розлетяться на сотні осколків, здатних спричинити смерть чи каліцтво.

Зовнішній вигляд боєприпасів від тривалого перебування в ґрунті або у воді сильно змінюється: під впливом вологи вони деформуються, іржавіють і від найменшого дотику можуть вибухнути. Ця зброя може розірватися в руці. Відомо чимало випадків, коли хлопці, не підозрюючи про небезпеку, гралися знайденими предметами і результати цих ігор добре відомі. Гра з вибухонебезпечними предметами загрожує втратою здоров'я не лише тому, хто вирішив погратися, але й товаришеві, який стоїть поруч.

Саме щоб запобігти трагічним наслідкам, ми дорослі повинні чи не щодня проводити з дітьми бесіди щодо правил поведінки з невідомими предметами та ВНП.

В разі виявлення незнайомих предметів або схожих на вибухонебезпечні:

- у жодному разі не можна торкатися знахідок власноруч і дозволяти це робити іншим;
- про знайдені підозрілі предмети слід негайно повідомити дорослих (МНС, у школі, поліції, найближчій установі);
- не можна розпалювати багаття поблизу знахідки;
- слід запам'ятати дорогу до того місця, де була виявлена знахідка, й поставити застережний знак.

Категорично забороняється:

- брати вибухонебезпечний предмет у руки, зберігати його, на-грівати та ударяти по ньому;
- переносити, перекладати, перекочувати його з місця на місце;
- намагатися розібрати;
- використовувати для розведення вогню, кидати, класти у во-гонь;
- заносити в приміщення;
- закопувати в землю;
- кидати в криницю або річку;
- здавати на металобрухт;
- використовувати для виготовлення саморобних піротехнічних засобів - петард чи вибухових пакетів.

Молодь повинна чітко зрозуміти, що невиконання цих вимог і правил може призвести до тяжких наслідків, що, на жаль, трапляється дуже часто.

Окремо в бесідах з учнями слід зазначити, що однією з серйозних загроз сучасного суспільства є тероризм. Майже щодня ми чуємо про вчинення терористичних актів, у яких гинуть люди. Більшість цих актів відбувається з використанням вибухових пристроїв. Це, зазвичай, саморобні, нестандартні пристрої, що складно знайти, знешкодити або ліквідувати. Злочинці, зазвичай, поміщають їх у звичайні портфелі, сумки, банки, пакети і потім, нібито випадково, залишають у багатолюдних місцях. У такому разі важко відрізнити сумку з вибухівкою від такої самої сумки, справді забутої неухважним пасажиром у трамваї, тролейбусі або автобусі. Часто такі міни-пастки мають досить привабливий вигляд. Відомі випадки застосування таких мін у авторучках, мобільних телефонах, гаманцях, дитячих іграшках. Саме тому вимагають на особливу увагу бездоглядні предмети в транспорті, кінотеатрі, магазині, на вокзалі або мітингу, речі, які пропонують незнайомі люди.

Отже, якими є ознаки вибухонебезпечного пристрою?

Люди часто гублять свої речі і, на щастя, не кожна з них приховує небезпеку, проте є кілька ознак, що дають змогу запідозрити вибуховий пристрій.

Слід звертати увагу на:

- припарковані біля будівель автомашини, власник яких невідомий або державні номери якого не знайомі мешканцям, а також коли здається, що автомобіль не має власника;
- наявність у знайденому механізмі антени або приєднаних до нього дротів;
- звуки, що лунають від предмета (цокання годинника, сигнали через певний проміжок часу), мигтіння індикаторної лампочки;
- наявність джерел живлення на механізмі або поряд із ним (батареї, акумулятори та ін.);
- наявність розтяжки дротів, або дротів, що тягнуться від механізму на велику відстань;
- специфічний запах.

Якщо знайдений предмет не повинен, на вашу думку, знаходитися «в цьому місці й у цей час», не залишайте цей факт без уваги.

Ідучи вулицею, звертайте увагу на підозрілі предмети. Наприклад:

- невідомий згорток або деталь, що знаходиться у салоні машини чи прикріплена зовні;
- залишки різних матеріалів, що не повинні перебувати в цьому місці (мішки, згортки, пакети, дроти);
- сумка, портфель, коробка.

Помітивши річ без господаря, обов'язково зверніться до працівника поліції або іншої посадової особи, повідомте водія автобуса (тролейбуса, трамвая).

Не чіпайте знахідки, відійдіть від неї якнайдалі!

Якщо ви знайшли забуту річ у громадському транспорті, запитайте людей, які перебувають поряд. Намагайтеся з'ясувати, чия вона або хто міг її залишити. Якщо власник не встановлений, негайно повідомте про знахідку водія (кондуктора).

Таким чином, дотримуючись цих правил ми можемо зберегти не тільки своє життя та здоров'я, а вберегти від каліцтва інших людей. Вкрай необхідно доводити ці правила до дітей в навчальних закладах, вдома, адже, як це не сумно найбільше від «страшних знахідок» страждають діти, чи то через незнання, чи то через цікавість. Саме завдання дорослих вберегти підростаюче покоління від помилок та необдуманих дій, які призводять до невірних наслідків.

Перелік використаної літератури:

1. Атаманчук П. С. Безпека життєдіяльності та охорона праці (Практичний курс): Навчальний посібник / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький, О. П. Панчук, О. Г. Чорна. – Кам'янець-Подільський: «Думка», 2010 – 152 с.
2. Плахтій П. Д. Безпека життєдіяльності у надзвичайних ситуаціях: Навч. посіб. для підготовки майбутнього учителя / П. Д. Плахтій, В. В. Мендерецький, О. П. Панчук, Г. М. Баран, О. І. Олійник та ін. – Кам.-Под., 2006. – 144 с.
3. Ярошевська В. М. Безпека життєдіяльності: Підручник / В. М. Ярошевська. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 560 с.

ВПЛИВ АЕРОЗОЛІВ НА АТМОСФЕРУ

*Капелюшина Вікторія Сергіївна
м. Полтава*

Анотація. У статті досліджено позитивний та негативний вплив аерозолів на навколишнє середовище. Зображено необхідність розвитку вчення про аерозолі з метою вирішення актуальних проблем навколишнього середовища.

Ключові слова: аерозолі, атмосфера, клімат, навколишнє середовище.

Аерозолі впливають на клімат як у місцевому так і в глобальному масштабі, а отже і на життя людини. В атмосфері міститься велика кількість аерозолів, які здійснюють постійну циркуляцію. Важливою властивістю аерозолів є конденсація води. Проте це може викликати зміну клімату. Саме тому вивчення впливів аерозолів на атмосферу має велике значення. Аерозолем називають дисперсну систему, яка складається із газоподібного дисперсійного середовища і твердої або рідкої дисперсійної фази [8].

Вперше термін «аерозоль» був використаний англійським хіміком Ф. Дж. Джоннаном на початку ХХ століття для позначення хмар, що склалися із часток хімічних речовин. За походженням аерозолі бувають також тропосферні (до 10 км.) та стратосферні (від 10 до 50 км.).